

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de Marina Cuzuioc,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Sergiu Gurghiș împotriva Marinei Cuzuioc, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Buiucani, municipiul Chișinău, cu privire la obligarea executării programului de întrevederi copilului cu tatăl conform deciziei de stabilire a acestuia,

împotriva deciziei din 05 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 2ra-418/24
NR. PIGD 2-23013621-01-2ra-12042024)

Recursul declarat după 01 septembrie 2023. Aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. G.Manoli,
Curtea de Apel Chișinău, jud. N. Budăi, I. Țurcan, Iu. Cotruță,

07 noiembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa participanților la proces recursul depus de Marina Cuzuioc,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Ion Munteanu,

Gheorghe Stratulat, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 27 ianuarie 2023, Sergiu Gurghiș a depus cererea de chemare în judecată împotriva Marinei Cuzuioc, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Buiucani, solicitând obligarea respectării programului de întrevederi cu copilul minor xxxxx, născută la xxxxx, stabilit prin decizia Direcției pentru protecția drepturilor copilului sectorul Buiucani, mun.Chișinău, nr. 02/65 din 29 noiembrie 2022 și încasarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că s-a aflat în relații de concubinaj cu Marina Cuzuioc începând cu anul 2014. La xxxxx s-a născut fiica xxxxx. Deși copilul s-a născut în afara înregistrării căsătoriei, la rubrica corespunzătoare din certificatul de naștere, Sergiu Gurghiș este indicat tatăl copilului.

3. Totodată, a menționat că în calitate de părinți ai copilului locuiesc separat mai mult de un an și șase luni, iar prin acordul verbal al ambilor părinți au stabilit domiciliul fiicei minore cu mama.

4. La începutul perioadei, pe cale amiabilă părinții au convenit că nu vor crea impedimente în comunicarea tatălui cu fiica, însă se confruntă de fiecare dată cu impedimente create de mama, când dorește să se vadă cu fiica. Astfel, neajungând la un consens cu Marina Cuzuioc, s-a adresat la Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Buiucani, în vederea stabilirii unui grafic de întrevederi cu fiica minoră.

5. La 29 noiembrie 2022, urmare a soluționării cererii adresate, Direcția pentru protecția drepturilor copilului sector Buiucani a emis decizia de stabilire a graficului de întrevederi nr. 02/65, prin care s-a aprobat programul de întrevederi a tatălui Sergiu Gurghiș cu fiica xxxxx. Însă contrar recomandărilor acesteia, deși s-a ținut cont de prevederile legislației în vigoare, Marina Cuzuioc în continuare exprimă propria nedorință și sub diferite motive refuză neîntemeiat să asigure respectarea programului de întrevederi, creându-i impedimente.

6. Reclamantul a precizat că nu și-a văzut fiica minoră din 24 noiembrie 2022, or, de fiecare dată pârâta inventa diferite pretexte, iar în ultima perioadă a spus direct că nu dorește să permită fiicei să se vadă cu el. Pârâta l-a blocat pe toate rețelele telefonice și de socializare, încât nu are

posibilitatea de a coordona cu ultima zilele de întrevvedere cu copilul. De câte ori pârâta recepționa apeluri și mesaje, manifesta un comportament agresiv, umilindu-l și jignindu-l prin anumite expresii. La fel, a aruncat ceasul mobil cu cartela SIM, care îl dăruise fiicei pentru a comunica, refuzând să-i comunice numărul actual. Iar din ultimele discuții cu fiica, a aflat că mama o montează activ împotriva tatălui.

7. Reclamantul în vederea elucidării problemelor apărute la respectarea graficului de întrevvedere, s-a adresat la 23 decembrie 2022 cu cerere la Inspectoratul de poliție Buiucani, DP mun. Chișinău. La 27 decembrie 2022 s-a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție în baza art. 64 alin. (2) din Codul contravențional..

8. Ulterior la 29 decembrie 2022, conform graficului stabilit de autoritatea tutelară, reclamantul a mers la domiciliul fiicei, iar pârâta în mod repetat a interzis copilului să iasă la întrevvedere. La fel, a refuzat să primească coletul cu alimente procurat pentru fiica minoră. Pe acest caz, a solicitat intervenția poliției, fiind înregistrat faptul dat la Inspectoratul de poliție Buiucani, DP mun. Chișinău, cu inițierea procesului contravențional. Pârâta a ignorat cerințele agentului constatator, or, fiind citată la organul de poliție, intenționat și nemotivat nu s-a prezentat, fiind emise deciziile în ambele cazuri în lipsa pârâtei.

9. Reclamantul a mai precizat că pârâtă refuză categoric pensia pentru întreținerea copilului, precum și orice surse financiare, materiale sau alimentare pentru copil, făcând referire în context la mandatul de tranzacție din 11 ianuarie 2023 al Î.S. „Poșta Moldovei”.

10. În rezultatul nerespectării programului de întrevvedere cu copilul, în special pct. 2.1, 2.2, 2.4 și 2.5 subpct. 6 din decizia autorității, pârâta a încălcat grav drepturile și interesele superioare ale copilului minor de a comunica și a interacționa, cât și drepturile sale în calitate de tată.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

11. Prin hotărârea din 05 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Sergiu Gurghiș. S-a obligat Marina Cuzuioc să respecte programul de întrevvedere al lui Sergiu Gurghiș cu copilul minor xxxxx, născută la xxxxx, aprobat prin decizia nr. 02/65 din 29 noiembrie 2022, adoptată de autoritatea tutelară teritorială-Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Buiucani. S-a încasat de la Marina Cuzuioc în beneficiul lui Sergiu Gurghiș taxa de stat în mărime de 100 de lei, pentru examinarea cererii de chemare în judecată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

12. La 23 mai 2023, Marina Cuzuioc, inclusiv prin intermediul avocatului stagiar Vasile Ganganu, a declarat apel împotriva hotărârii din 05 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea

acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, emiterea unei noi hotărâri de respingere ca neîntemeiată a cererii de chemare în judecată.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

13. Prin decizia din 05 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de avocatul stagiar Vasile Ganganu, în interesele Marinei Cuzuioc și s-a menținut hotărârea din 05 mai 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

14. La 02 aprilie 2024, Marina Cuzuioc a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 05 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei și a hotărârii primei instanțe, emiterea unei noi decizii de respingere ca neîntemeiată a cererii de chemare în judecată.

15. În susținerea recursului, recurenta a invocat că instanțele ierarhic inferioare nu au ținut cont de probele care au fost prezentate în interesele sale, inclusiv probatoriul care a fost pus la dispoziție Curții de Apel în cadrul ședinței de judecată. Cum a fost expus în instanța de fond și în Curtea de Apel, reclamantul/intimat la intervenirea cu acțiunea în justiție, nu a prezentat nici o probă concludentă, utilă și pertinentă, or, probele acestuia atât direct, cât și indirect nu atestă cele constatate de instanță și impune recurentei. Or, nu neagă existența unui grafic prin care a fost stabilit programul de vizită a fiicei minore comune, precum și respectă în mod direct drepturile fiicei minore de a se vedea cu tatăl acesteia.

16. Totodată, a indicat că atât în referința depusă, cât și în cadrul ședinței de judecată, a prezentat instanței probe care atestă lipsa intenției de a crea impedimente de a se vedea tatăl cu fiica minoră conform graficului. La fel, au fost prezentate înscrisuri medicale prin care atesta că s-a aflat o perioadă de timp în spital, inclusiv a realizat investigații medicale, în acea perioadă fiind însărcinată și sarcina decurgea foarte greu, întâmpinând complicații, precum și acte care au confirmat adresarea la medicul dentist în interesele fiicei minore comune, fiind prezentat și certificate în acest sens. Atât instanța de fond, cât și Curtea de Apel au evitat a reține nemijlocit aceste circumstanțe, refuzând în mod direct precum și indirect a se expune asupra acestora și a le combate, fiind reținute doar argumentele verbale expuse de Sergiu Gurghiș, în lipsa unor probe cum rezultă din art. 117-119, art. 121-123 din Codul de procedură civilă.

17. Recurenta a considerat că la emiterea deciziei, în motivarea acesteia, instanța de apel și-a depășit competențele. Or, prin expunerea precum că nu i este îngădit niciun drept prin obligarea respectării graficului de întrevederi, care a fost stabilit de comun acord prin decizia nr. 02/65 din 29 noiembrie 2022, depășește toate limitele. În cazul dat, prin abordarea dată, care în opinia sa este ilegală, urmează a fi impuse prin decizia instanței mai multe

restricții și în lipsa unor probe, doar pe declarațiile unui părinte interesat, a preluat competențele altor organe abilitate de a verifica executarea/neexecutarea de către unul dintre părinți a deciziei prin care s-a stabilit graficul de întrevedere, precum și a recurge la sancționare.

18. De asemenea, în decizia instanței de apel s-a evitat în mod direct a se expune pe marginea hotărârilor judecătorești (cauzele contravenționale) care au devenit definitive și irevocabile prin neatacare, în care instanțele naționale au încetat procesele contravenționale (nu pe motiv de nulitate, însă pe motivul neexistenței faptelor contravenționale) care au fost inițiate la plângerea lui Sergiu Gurghiș și reținute de instanțele inferioare în motivare doar plângerile acestuia depuse, refuzând a se expune dacă a fost recunoscută vinovată de comiterea contravențiilor prevăzute de art. 64 alin.(2) din Codul contravențional. Deși instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea acesteia în întregul ei, mai este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, cerință care a fost neglijată, favorizându-l intenționat în mod direct pe Sergiu Gurghiș, neglijând probele prezentate.

19. Dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare. Conform unei jurisprudențe constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999). Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce, în speță, lipsește. Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

20. Legiuitorul garantează justițiabilului că instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre. În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de

apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

21. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat că, odată ce articolul 6 § 1 din Convenție garantează dreptul la un proces echitabil, acesta nu stabilește anumite reguli privind admisibilitatea probelor. Atât admisibilitatea probelor, cât și aprecierea lor constituie, în primul rând, o problemă de reglementare în legislația națională și este de competența instanțelor naționale să evalueze dovezile din fața lor (a se vedea Lhermitte v. Belgia [MC], 29 noiembrie 2016, §83).

22. Or, „aprecierea probelor” constă în operațiunea mentală pe care o efectuează instanța de judecată pentru a determina ponderea fiecărei probe, precum și a tuturor probelor în ansamblu. Judecătorul examinează probele administrate într-o cauză după intima sa convingere. Acest fapt presupune aplicarea unui silogism care să facă transparentă și inteligibilă concluzia instanței asupra situației de fapt pe care a reținut-o într-o cauză concretă. Prin urmare, cercetarea judecătorească este un proces de stabilire a adevărului și constă în analiza complexă și multilaterală a probelor de către instanțe pentru a demonstra existența sau inexistența faptei reprobabile și dacă eventuala a admis sau nu încălcări ale graficului de întrevvedere care i se impută. Legislația în vigoare prevede exhaustiv că instanțelor de judecată le revine sarcina de a aprecia probele în baza legii. Exigențele dreptului la un proces echitabil impun ca aprecierea probelor să nu fie arbitrară sau nerezonabilă în mod evident. În caz contrar, se încalcă articolul 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (a se vedea De Tommaso v. Italia [MC], 23 februarie 2017, § 170, și jurisprudența citată acolo; Hodzic v. Croația, 4 aprilie 2019, § 58; Makeyan și alții v. Armenia, 5 decembrie 2019, § 47). Drept consecință, dreptul la un proces echitabil obligă instanțele de judecată să examineze în mod adecvat observațiile, argumentele și probele prezentate de către părți și să pronunțe o hotărâre motivată.

23. Recurenta a afirmat că în ipoteza în care instanța de recurs nu ar remedia eventualele deficiențe admise de către prima instanță sau de către instanța de apel, atunci există riscul afectării corectitudinii generale a procedurii din perspectiva articolului 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (e.g. a se vedea Mehdiyev v. Azerbaidjan, 31 octombrie 2019, § 41) și a articolului 20 din Constituție. Instanța de recurs trebuie să cenzureze orice rezultat al vreunei erori manifeste de fapt sau de drept. Sub acest aspect, Comisia de la Veneția a recunoscut că „întotdeauna va exista un anumit element de discreție la interpretarea legilor, stabilirea faptelor și aprecierea probelor. Aceasta este esența funcției judiciare și reprezintă un element de bază al independenței judecătorului” (a se vedea Opinia Comisiei de la Veneția privind răspunderea penală a judecătorilor, CDL- AD (2017) 002, § 31). Iar în jurisprudența Curții Constituționale s-a subliniat că libera apreciere a probelor exclude posibilitatea conferirii unei puteri probante dinainte stabilite unei probe. Aprecierea fiecărei probe se face de instanța de

judecată ca urmare a examinării conjugate a tuturor probelor administrate, în scopul aflării adevărului. Libera apreciere a probelor nu presupune arbitrariu, ci libertatea de a aprecia probele în mod rezonabil și imparțial, iar rezultatele aprecierii probelor sunt prezentate de către instanța de judecată în acte procedurale, care trebuie să fie motivate în mod obiectiv și sub toate aspectele potrivit legii. Motivarea constă în faptul că la admiterea unor probe și la respingerea altora judecătorul este obligat să prezinte argumentele unei asemenea soluții (a se vedea HCC nr. 18 din 22 mai 2017, § 68 și § 70).

24. În opinia recurente, aprecierea probelor contrar criteriilor enunțate de lege ar putea crea o aparență falsă asupra unor fapte care trebuie dovedite și, totodată, ar putea conduce instanța la concluzii eronate asupra realității. În ipoteza în care instanța de fond și/sau instanța de apel ar comite erori care denaturează realitatea, numite în lege „erori grave de fapt”, corectarea lor, așa cum este stabilit în art.432 alin.(1) lit.e) din Codul de procedură civilă, îi revine instanței de recurs. Eroarea gravă de fapt vizează stabilirea eronată a faptelor și constă în confirmarea eronată a existenței sau inexistenței lor. În esență, stabilirea faptelor urmărește aflarea adevărului. Aceasta este posibil ca urmare a aprecierii probelor din perspectiva veridicității lor. Prin urmare, stabilirea faptelor se află într-o legătură indisolubilă cu aprecierea probelor. De altfel, Curtea Constituțională a notat că refuzul nejustificat de a da apreciere probelor prezentate, avînd în vedere că probele în cauză erau pertinente constituie o eroare gravă de fapt. Neluarea în considerare a probelor poate presupune, între altele, respingerea nejustificată a probelor propuse de către părți. Curtea admite că ar putea exista și situații în care instanța (de fond sau cea de apel) a lăsat fără apreciere probele anexate la materialele cauzei. Totuși, aspectul evidențiat mai sus a fost suficient pentru Curte ca să constate că prima modalitate de comitere a erorii grave de fapt poate avea legătură cu aprecierea greșită a probelor, din perspectiva pertinentei acestora.

25. Totodată, recurenta a susținut că instanța de apel eronat a interpretat dispoziția art.65 alin.(2) Codul familiei. Dispoziția normei date se aplică sau se reține doar în coroborare cu art.64 din Codul Contravențional. În acest sens, instanțele inferioare, urmau inițial a clarifica dacă a fost sau nu trasă la răspundere contravențională pentru „împiedicarea exercitării dreptului de a comunica cu copilul și de a-l educa” în sensul art. 64 din Codul contravențional ca ulterior să fie obligată la respectarea programului de întrevederi cu copilul minor. În lipsa unor acțiuni contrar dispoziției art. 64 din Codul contravențional (care se constată de Inspectoratul de Poliție și se examinează de instanța de judecată) decade în mod direct rolul autorității tutelare care a stabilit graficul, precum și rolul instanțelor judecătorești de a obliga în executarea unei acțiuni care nu a fost încălcată. Prin obligarea în executarea a unei acțiuni/sau drept a unei părți care nu a fost încălcat, conform graficului aprobat prin decizia nr. 02/65 din 29 noiembrie 2022, se aduc grave atingeri drepturilor.

26. La 07 mai 2024, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului și intervenientului accesoriu copiile recursului declarat, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire, avizul de recepție, anexate la materialele dosarului (f.d.130,138).

27. Intimatul Serghei Gurghiș a depus la 29 mai 2024 referință la cererea de recurs, prin care a solicitat respingerea acesteia, menținerea deciziei instanței de apel.

28. Intervenientul accesoriu nu a făcut uz de dreptul procedural și nu a depus referință la cererea de recurs.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

29. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul normei de drept enunțate rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

30. Art. 431 din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

(3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

(4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

31. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

32. Art. 440 din Codul de procedură civilă stipulează că:

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

33. Art. 442 din Codul de procedură civilă:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor

prevăzute la art.432. Instanța invocă, din oficiu, neatragerea în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.

(3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.”

34. Art. 432 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen; d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

35. Art. 444 din Codul de procedură civilă:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

36. Art. 445 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

37. Art. 46 din Codul familiei:

„Drepturile și obligațiile reciproce ale părinților și copiilor rezultă din proveniența copiilor, atestată în modul stabilit de lege.”

38. Art. 51 din Codul familiei:

„(1) Se consideră copil persoana care nu a atins vârsta de 18 ani (majoratul).

(2) Fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-și cunoască părinții, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu ei, cu excepția cazurilor când aceasta contravine intereselor copilului.

(3) Copilul are dreptul la educație din partea părinților, la dezvoltarea capacităților intelectuale, la libertatea gândirii și conștiinței, la apărarea demnității și onoarei.”

39. Art. 53 din Codul familiei:

„(1) Copilului i se garantează apărarea drepturilor și intereselor sale legitime.”

40. Art. 58 din Codul familiei:

„(1) Părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.”

41. Art. 60 din Codul familiei:

„(1) Părinții au dreptul și sînt obligați să-și educe copiii conform propriilor convingeri, indiferent de faptul dacă locuiesc împreună sau separat.

(2) Părinții poartă răspundere pentru dezvoltarea fizică, intelectuală și spirituală a copiilor și au prioritate la educația lor față de oricare alte persoane.

(3) Părinții sînt obligați să asigure frecventarea de către copil a școlii pînă la sfîrșitul anului de învățămînt în care acesta atinge vîrsta de 16 ani. Instituția de învățămînt și forma de instruire sînt alese de către părinți, cu luarea în considerare a opiniei copilului.”

42. Art. 61 din Codul familiei:

„(1) Drepturile și interesele legitime ale copiilor sînt apărute de către părinții lor.”

43. Art. 62 din Codul familiei:

„(1) Drepturile părinților nu pot fi exercitate contrar intereselor copilului lor. Părinții nu pot prejudicia sănătatea fizică și psihică a copilului.”

44. Art.64 din Codul familiei:

„(1) Părintele care locuiește împreună cu copilul nu are dreptul să împiedice contactul dintre copil și celălalt părinte care locuiește separat, cu excepția cazurilor cînd comportamentul acestuia din urmă este în detrimentul intereselor copilului sau prezintă pericol pentru starea lui fizică și psihică.

(2) Părinții au dreptul să încheie un acord privind exercitarea drepturilor părintești de către părintele care locuiește separat de copil. Litigiile apărute se soluționează de către autoritatea tutelară teritorială, care stabilește un program de întrevederi, iar decizia acesteia poate fi atacată în instanța judecătorească, care va emite hotărîrea respectivă. Părinții pot, din inițiativă proprie sau la recomandarea autorității tutelare teritoriale, să se adreseze unui mediator pentru soluționarea litigiului.”

45. Art.65 din Codul familiei:

„(2) Dacă părinții (unul dintre ei) vor neglija hotărîrea autorității tutelare teritoriale, persoanele interesate pot porni în instanța judecătorească o acțiune privind înlăturarea impedimentelor de comunicare cu copilul.”

46. Art.18 din Legea privind drepturile copilului nr. 338-XIII din 15 decembrie 1994, în vigoare pînă la data de 21 decembrie 2023:

„(1) Ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținînd cont în primul rînd de interesele acestuia.”

47. Art. 3 din Legea privind drepturile copilului nr. 370 din 30 noiembrie 2023, în vigoare din 21 decembrie 2023 (Legea nr. 370/2023):

„Interesul superior al copilului– asigurarea unor condiții adecvate pentru creșterea și dezvoltarea armonioasă a copilului, ținînd cont de particularitățile individuale ale personalității lui și de situația concretă în care acesta se află”.

48. Art. 9 din Legea nr. 370/2023:

„(1) Copilul separat de un părinte sau de ambii părinți are dreptul să întrețină relații personale și contacte directe regulate cu cei doi părinți ai săi, dacă aceasta nu contravine intereselor lui”.

49. Art. 11 din Legea nr. 370/2023:

„(1) Copilul are dreptul de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea lui fizică, mentală, spirituală, morală și socială.

(2) Părinților sau reprezentantului legal/responsabilului legal al copilului le revine responsabilitatea de a asigura cele mai bune condiții de viață pentru creșterea și dezvoltarea acestuia, conducându-se în primul rând de interesul superior al copilului.”

50. Art. 3 din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993:

„1. În toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

2. Statele părți se angajează să asigure copilului protecția și îngrijirile necesare pentru bunăstarea sa, ținând cont de drepturile și obligațiile părinților săi, ale tutorilor săi, ale altor persoane legal responsabile pentru el, și vor lua, în acest scop, toate măsurile legislative și administrative corespunzătoare.”

51. Art. 9 din aceeași Convenție:

„3. Statele părți vor respecta dreptul copilului, separat de cei doi părinți ai săi sau de unul din ei, de a întreține relații personale și contacte directe cu cei doi părinți ai săi, afară de cazul că acest lucru este contrar interesului superior al copilului.”

52. Art. 18 din Convenția citată:

„1. Statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.

2. Pentru garantarea și promovarea drepturilor enunțate în prezenta Convenție, statele părți vor acorda ajutor corespunzător părinților și reprezentanților legali ai copilului în exercitarea răspunderii care le revine de a crește copilul și vor asigura crearea instituțiilor, lăcașelor și serviciilor însărcinate să vegheze la bunăstarea copiilor.

3. Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura copiilor, ai căror părinți muncesc, dreptul de a beneficia de serviciile și instituțiile de îngrijire a copiilor pentru care ei îndeplinesc condițiile cerute.”

53. Art.238 din Codul de procedură civilă:

„(2) Completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.”

54. Art.240 din Codul de procedură civilă:

„(1) La deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

(3) Instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.”

55. Art.241 din Codul de procedură civilă:

„(5) În motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.”

56. Art.372 din Codul de procedură civilă:

„(1) Părțile și alți participanți la proces au dreptul să prezinte noi probe dacă acestea respectă prevederile art.119¹ alin. (2), dacă acestea nu au fost reclamate de către prima instanță la cererea participanților la proces sau dacă au fost restituite în mod nejustificat de către prima instanță.”

57. Art.373 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

(3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță.

(5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.”

58. Art.390 din Codul de procedură civilă:

„(1) Decizia instanței de apel trebuie să conțină: e) motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă; f) concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

(2) În cazul respingerii apelului, instanța de apel este obligată să indice în decizie motivele respingerii.”

59. Art. 118 din Codul de procedură civilă:

„(1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

(5) Instanța judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.”

60. Art.119¹ din Codul de procedură civilă:

„(1) Toate probele se prezintă, sub sancțiunea decăderii, în termenul stabilit de instanța de judecată, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, dacă legea nu prevede altfel. În cazul prezentării probelor contrar condițiilor prevăzute de lege, judecătorul dispune restituirea acestora printr-o încheiere protocolară.

(2) Proba care nu a fost prezentată în condițiile alin.(1) nu va mai putea fi administrată pe parcursul procesului decât în cazul în care: b) participantul a fost în imposibilitate de a prezenta proba în termen; c) administrarea probei nu duce la întreruperea ședinței.

(3) În cazurile prevăzute la alin.(2), partea adversă are dreptul la proba contrară în termenul stabilit de instanță numai asupra aceluiași aspect pentru care s-a admis proba invocată.”

61. Art. 122 din Codul de procedură civilă:

„(1) Circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

(2) Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.

(3) Se consideră inadmisibile probele obținute cu încălcarea prevederilor legii, cum ar fi inducerea în eroare a participantului la proces, încheierea actului de către o persoană neîmputernicită, încheierea defectuoasă a actului procedural, alte acțiuni ilegale.

(4) Se consideră inadmisibile probele ce nu au fost prezentate de participanții la proces pînă la data stabilită de judecător, cu excepția cazurilor prevăzute la art.119¹ și art.372 alin.(1).”

62. Art.121 din Codul de procedură civilă:

„Instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.”

63. Art.130 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

(2) Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

(3) Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

(4) Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărîre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

(5) Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanța constată prin cercetare și comparare cu alte probe că datele pe care le conține corespund realității.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

64. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat la 05 decembrie 2023. Copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată participanților la proces la 05 februarie 2024 și la 04 februarie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.116-117). Astfel, recursul depus la 02 aprilie 2024 este în termen.

65. Prin prisma art. 444 din Codul de procedură civilă examinarea cauzei civile în ordine de recurs s-a realizat în lipsa participanților la proces, întrucât Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a considerat inoportună invitarea acestora, din motiv că argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite verificarea legalității hotărârilor atacate.

66. Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecătii, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție considerând recursul admisibil, urmează a-l admite cu casarea integrală a deciziei

instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, din motivele ce succed.

67. Având în vedere că în sistemul legislației procesuale, instanța de judecată este obligată să soluționeze procesul limitându-se la obiectul acestuia în sensul formulat prin acțiune și, după caz, concretizat de către partea reclamantă, subsecvent, instanța de recurs se află în situația de a verifica dacă la caz a fost îndeplinită condiția unei examinări efective și a oferit un răspuns specific și explicit mijloacelor hotărâtoare pentru rezultatul procesului, a examinat toate pretențiile și argumentele înaintate.

68. Curtea Europeană a reiterat că, efectul articolului 6 § 1 este, inter alia, de a impune unei instanțe obligația de a efectua o examinare adecvată a argumentelor și probelor aduse de către părți (a se vedea Perez v. Franța [GC], nr. 47287/99, § 80, ECHR 2004-I). O parte indispensabilă a acestei obligații a instanțelor judecătorești este datoria lor de a-și motiva hotărârile (a se vedea, printre altele, Hirvisaari v. Finlanda, nr. 49684/99, § 30, 27 septembrie 2001).

69. Inițial, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că pentru a verifica legalitatea deciziei contestate, fără a administra noi dovezi, va recurge la recapitularea esenței litigiului dedus judecării

70. Instanțele ierarhic inferioare, conform materialelor cauzei civile, au constatat că la xxxxx s-a născut xxxxx, părinții fiind Sergiu Gurghiș și Marina Cuzuioc (f.d.10).

71. Totodată, în contextul în care părinții copilului ulterior au decis să locuiască separat, au convenit ca fiica comună să locuiască cu mama Marina Cuzuioc.

72. Ulterior la cererea lui Sergiu Gurghiș din 29 noiembrie 2022, Direcția pentru protecția drepturilor copilului sector Buiucani a emis decizia de stabilire a graficului de întrevederi nr. 02/65, prin care s-a aprobat programul de întrevederi a tatălui Sergiu Gurghiș cu fiica xxxxx (f.d.11).

73. Prin cererea de chemare în judecată înaintată la 27 ianuarie 2023 împotriva Marinei Cuzuioc, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Buiucani, reclamantul a solicitat obligarea respectării programului de întrevederi cu copilul minor xxxxx, născută la xxxxx, stabilit prin decizia Direcției pentru protecția drepturilor copilului sectorul Buiucani, mun. Chișinău, nr. 02/65 din 29 noiembrie 2022 și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.2-8).

74. Prima instanță, judecând cauza în fond, prin hotărârea din 05 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Sergiu Gurghiș cu obligarea Marinei Cuzuioc să respecte programul de întrevederi al lui Sergiu Gurghiș cu copilul minor xxxxx, născută la xxxxx, aprobat prin decizia nr. 02/65 din 29 noiembrie 2022, adoptată de autoritatea tutelară teritorială-Direcția pentru protecția

drepturilor copilului sectorul Buiucani. A încasat de la Marina Cuzuioc în beneficiul lui Sergiu Gurghiș taxa de stat în mărime de 100 de lei, pentru examinarea cererii de chemare în judecată (f.d.52,55-59).

75. Instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, prin decizia din 05 decembrie 2023, a respins cererea de apel depusă de avocatul stagiar Vasile Ganganu, în interesele Marinei Cuzuioc și a menținut hotărârea din 05 mai 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d.107-115).

76. Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că din materialele cauzei rezultă lipsă de cooperare dintre părintele care locuiește împreună cu copilul minor și cel care locuiește separat de el, însă această împrejurare nu trebuie să constituie un impediment pentru comunicarea dintre părinte-copil, la caz, tată-fiică. Lipsa de cooperare dintre părinții, care locuiesc separat, nu poate exonera autoritățile competente de obligația de a întreprinde toate măsurile adecvate pentru a asigura menținerea legăturii de familie (Reigado Ramos c. Portugaliei, nr.73229/01, §55. 22 noiembrie 2005; Tocarenco c. Moldovei, nr.769/13, §56. 04 februarie 2015).

77. Din criticile recurenței aduse în recursul formulat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție identifică, în esență, dezacordul acesteia cu lipsa unei aprecieri din partea instanței de apel a probelor prezentate, care în opinia sa, confirmă faptul că nu a creat impedimente reclamantului să se vadă cu fiica.

78. Prin prisma dezacordului recurenței cu hotărârea primei instanțe, menținută prin decizia instanței de apel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind pripită soluția instanței de apel, fiind determinată de aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, lipsa aprecierii înscrisurilor prezentate de către pârâta/recurentă în apel sub aspectul pertinentei pentru soluționarea corectă și obiectivă a litigiului.

79. Instanța de recurs notează că în litigiile privind copiii predomină interesul superior al acestora, pornind de la reglementările naționale, cât și internaționale privind drepturile copiilor minori. Or, interesul superior al copilului reclamă menținerea acestuia cât mai mult timp într-un mediu familial normal și echilibrat în prezența ambilor părinți, pentru că riscul ruperii echilibrului sufletesc al acestuia este foarte mare odată încredințarea sa unuia sau altuia dintre părinți. De aceea, după separarea părinților menținerea încurajarea relației copilului cu părintele cu care minorul locuiește în mod statornic, devine important pentru dezvoltarea sa normală. Interesul superior al copilului, în general, este legat de posibilitatea de a putea accesa nelimitat pe ambii părinți pentru a putea dezvolta relații echilibrate și armonioase cu ambii părinți.

80. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că adresarea reclamantului în instanța de judecată cu acțiunea enunțată, conform poziției acestuia, a fost determinată de nerespectarea de către pârâta

a graficului de întrevederi stabilit prin decizia din nr.02/65 din 29 noiembrie 2022 a autorității tutelare, or, sub diferite pretexte îi creează impedimente să se vadă cu copilul minor, iar în susținerea alegațiilor a prezentat sesizările adresate inspectoratului de poliție în acest sens din 23 decembrie 2022 și 29 decembrie 2022, procesele-verbale cu privire la contravenție întocmite la 27 decembrie 2022 și la 27 ianuarie 2023 în privința Marinei Cuzuioc în baza art. 64 alin.(2) din Codul contravențional (f.d.12-22).

81. Astfel, la examinarea cauzei și pronunțarea hotărârii la 05 mai 2023 în prima instanță, ultima s-a pronunțat în favoarea admiterii cererii de chemare formulate, inclusiv cu referire la plângerile adresate inspectoratului de poliție, enunțate supra.

82. La acest capitol, instanța de recurs reține că recurenta/pârâtă odată cu depunerea cererii de apel motivate, a anexat la aceasta în virtutea art. 137 coroborat cu art. 365 alin.(1) lit.e) din Codul de procedură civilă, în calitate de probe în justificarea poziției privind admiterii apelului și casarea hotărârii primei instanțe, în conformitate cu art.138 din Codul de procedură civilă, copiile certificate ale hotărârilor din 11 iulie 2023 și din 20 octombrie 2023 emise de Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani. Or, conform acestora, s-au încetat procesele contravenționale intentate în privința Marinei Cuzuioc în baza art. 64 alin.(2) din Codul contravențional la 27 decembrie 2022 și la 27 ianuarie 2023, în baza plângerilor adresate de reclamantul/intimat inspectoratului de poliție, enunțate supra (f.d.77-81).

83. În această ordine de idei, instanța de recurs reiterează că, deși hotărârile în cauzele contravenționale prezentate în calitate de probe de recurentă/pârâtă sunt emise ulterior emiterii hotărârii primei instanțe în prezenta cauză civilă, fiind anexate la cererea de apel în conformitate cu art. 365 alin.(1) lit.e) coroborat cu art. 372 alin.(1) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verificând legalitatea și hotărârii contestate cu apel, în virtutea prevederilor art. 373 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, nu s-a pronunțat asupra argumentelor invocate de pârâtă și nici nu a supus aprecierii înscrisurilor prezentate cu titlu de probe sub aspectul relevanței acestora litigiului soluționat. De altfel, în contextul în care sesizările adresate inspectoratului de poliție au fost indicate de reclamant în susținerea poziției la înaintarea cererii de chemare în judecată, instanța de apel avea obligația de a aprecia înscrisurile prezentate de partea pârâtă în conformitate cu art. 130 alin.(4) din Codul de procedură civilă, motivând concluziile privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

84. Drept urmare, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează a supune aprecierii înscrisurile prezentate de recurenta/pârâtă cu titlu de probe la depunerea cererii de apel privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

85. De asemenea, la caz lipsește o apreciere a înscrisurilor medicale prezentate de pârâta/recurenta în prima instanță referitor la faptul că în perioada pretinsă de reclamant că i-ar fi creat impedimente să se vadă cu copilul minor conform graficului stabilit, fiind însărcinată, s-a aflat internată în spital (f.d.39-44). Or, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, la fel, nu a supus aprecierii acestora cel puțin prin prisma relevanței acestora litigiului soluționat.

86. Instanța de recurs relevă că circumstanțele reliefate supra urmează a fi verificate la rejudecarea cauzei, în vederea stabilirii dacă se execută sau nu cu adevărat graficul de întrevederi între tată și fiică întocmit conform deciziei autorității tutelare și, după caz, temeinicia/netemeinicia impedimentelor stabilite.

87. Conform jurisprudenței CtEDO, în cauza Luca vs R. Moldova, cererea nr. 55351/17, hotărârea din 17 octombrie 2023, definitivă din 17 ianuarie 2024, § 85, Curtea a reținut că principiile relevante cu privire la obligația pozitivă a Statului în baza Articolului 8 din Convenție în cauzele referitoare la executarea drepturilor de vizită sunt rezumate în cauzele K.B. și alții v. Croația (nr. 36216/13, §§ 142- 44, 14 martie 2017) și Pistică (precitată, §§ 63-66). În concluzie, Articolul 8 cere ca autoritățile naționale să producă un echilibru just între interesele copilului și cele ale părinților și, în acest proces, o importanță deosebită trebuie acordată interesului superior al copilului, care, în funcție de natura și gravitatea sa, poate să-l depășească pe cel al părinților. În special, un părinte nu poate avea dreptul, în baza Articolului 8, de a întreprinde măsuri care ar dăuna sănătății și dezvoltării copilului (a se vedea Sommerfeld v. Germania [MC], nr. 31871/96, § 64, CEDO 2003-VIII (extrase) și Sirvinskas v. Lituania, nr. 21243/17, § 95, 23 iulie 2019). Obligația autorităților naționale de a întreprinde măsuri pentru a facilita contactul dintre un părinte fără custodie și copii în urma unui divorț nu este absolută. Considerentul-cheie este dacă autoritățile respective au realizat toți pașii necesari pentru a facilita contactul, așa cum li se poate solicita în mod rezonabil în circumstanțele particulare fiecărui caz (a se vedea, de asemenea, Krasicki v. Polonia, nr. 17254/11, §§ 86-87, 15 aprilie 2014).

88. Generalizând cele conturate anterior, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că examinarea cauzei în instanța de apel s-a realizat pripit și evaziv, fiind lăsate fără apreciere probele prezentate de pârâta/recurentă, ceea ce impune casarea integrală a deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

89. Din perspectiva postulatelor legale, la examinarea cauzelor, instanțele urmează să se conducă nemijlocit de principiul adevărului obiectiv, care se manifestă prin stabilirea multilaterală, completă și obiectivă a tuturor circumstanțelor care au importanță pentru justa soluționare a cauzei.

De altfel, o hotărâre judecătorească motivată în sensul respectării cerințelor 6 § 1 CEDO, presupune o examinare reală a problemelor esențiale relevate în speță, cel puțin pentru a le aprecia relevanța. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

90. CtEDO, în cauza *Capacchione v. Republica Moldova*, cererea nr. 22616/10, hotărârea din 30 noiembrie 2021, a reamintit că articolul 6 § 1 din Convenție implică, din partea „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de către părți (a se vedea, printre multe altele, *Perez v. Franța [MC]*, nr. 47287 / 99, § 80, CEDO 2004-I și *Loupas v. Grecia*, nr. 21268/16, § 37, 20 iunie 2019). De asemenea, Curtea reiterează jurisprudența sa bine-stabilită, potrivit căreia acest Articol obligă, inter alia, instanțele să motiveze deciziile lor. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către reclamant, această obligație presupune, totuși, că o parte la procesul judiciar poate aștepta un răspuns specific și explicit la acele argumente care sunt decisive pentru rezultatul procedurii în cauză (a se vedea, printre multe altele, *Paixão Moreira Sá Fernandes v. Portugalia*, nr. 78108/14, § 71, 25 februarie 2020, și cauzele citate acolo).

91. Subsecvent, la rejudecarea cauzei civile, adoptarea soluției la caz urmează a fi precedată de toate aceste etape, luând în considerare momentele conturate supra, ignorate anterior, precum și motivarea să fie efectuată atât prin prisma poziției părții reclamante, cât și obiecțiilor părții oponente pe marginea acțiunii formulate în raport cu probele prezentate și normele de drept pertinente litigiului, rezultând din prevederile art. 130 din Codul de procedură civilă, ca, în consecință, soluția adoptată să fie certă și coerentă și să răspundă standardelor unui proces echitabil garantat de art. 6 § 1 CEDO.

92. Coroborând circumstanțele ce preced, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție admite recursul declarat și casează integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

93. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 442, art.444, art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Marina Cuzuioc.

Casează integral decizia din 05 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Sergiu Gurghiș împotriva Marinei Cuzuioc, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Buiucani, municipiul Chișinău, cu privire la obligarea executării programului de întrevederi copilului cu tatăl

conform deciziei de stabilire a acestuia, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Centru, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat